

DRUHDŽE WO NAS

Často
w českim časopisu

Časopis Českého sokolského zwjazka SOKOL wozjewja prawidłownje powěšće wo sokołskim žiwjenju w druhich krajach. Wo dźěle našeho Serbskeho Sokola informuje redakcija měsacnika na zakładze powěšćow ze Sokolskich Listow, Česko-lužického wěstnika a wězo na zakładze swojskich podložkow. Tak bě w čisle 7-8/2003 wobraz wo přebywanju delegacije z Lužicy na VII. wšosokołskim zléče w Praze w léće 1920. W čisle 9/2003 je pod wobtukom „Sokol we wukraju“ (čěšce „Sokol v zahraničí“) wočišćany přeložk Jiřija Mudry z Česko-lužického wěstnika wo chronice prjedašće sokołskeje jednoty w Drježdžanach, kotraž so w Budyskim Serbskim instituće chowa. Nastawkeje je přidata rysowanka Měrćina Nowaka k spěwej „Nět z mocu lawa, Sokoljo“. Snadž so na zakładze wozjewjenja poradzi wuslědźić, kak bě so tuta kniha po léće 1937 do Budyšina dostała. *M. Krawc*

Z Lužickosrbškeho
kulturneho archiwu

V Lužickosrbškim ústavu w Budyšině jsem nalezl mezi doklady Lužickosrbškeho Sokola zajímavou českou psanou položku, Kroniku sokolské jednoty Fügner w Drážďanech. Archiválie je začátek v pozůstatosti dřívější Matice lužickosrbšké, pod číslem XXI B. Zajímalo by nás ovšem, jak se Kronika do srbské Lužice dostala. Přesnou odpověď ještě neznáme, pravděpodobně je, že se český spolek po vynuceném ukončení činnosti – asi v roce 1937 – pokusil kroniku před nacisty zachránit a knihu odevzdal do rukou lužickosrbškých přátel. Redakce Sokolských listů bude věrná, pomůže-li někdo celou věc objasnit.

DRUHDŽE WO NAS

„Sokołske hibanje
a Serbja“

Lětsa wušta němskorěčna kniha „Jedna cyrkej – dwaj narodaj“ – je to zhromadna edicija LND a nakładnistwa swjateho Bena z Lipska – ma na stronach 587-590 tež wosebity přinošk wo Serbskim Sokole z titlom „Die Sokolbewegung und die Sorben“ z pjera Daniela Fickenschera. Awtor w zjimanaj formje stawizny sokołskeho hibanja w Serbach rysuje počahujo so wosebje na knihu F. W. Remesa „Die Sorbenfrage“, kotraž wuńdže w léće 1993. W recenzijski dr. S. Musiata k horjeka mjenowanej nowostce w oktoberskim němskorěčnym wudaću Serbskich Nowin pak z prawom réka, zo předleža mjeztym nowe dopóznaca, na přikład je Timo Meškank w knize „Kultur besteht – Reich vergeht“ wobšěrny wo Sokole pisať. Tak podawa D. Fickenschera ličbu člonow Serbskeho Sokola z 1 000, Meškank pak je 2 000 Sokolow zličil. Škoda, zo njebu nastawke wo Sokole ze serbskeje strony lektorizowany. *Mikra*

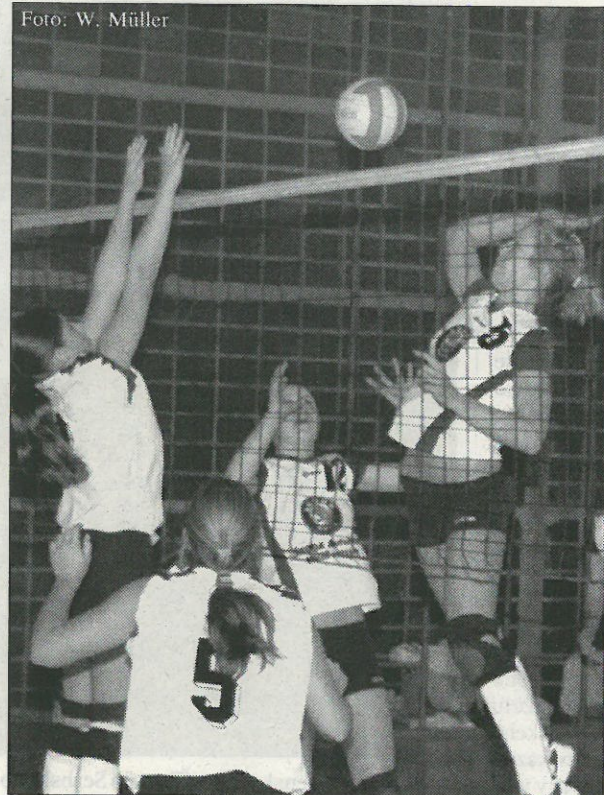

Foto: W. Müller

28. februara w Radworju ...

Mjeztym hižo 22. sokołski volleybalowy turněr wo pokal Domowiny přewjedzemy

sobotu, 28. februara 2004, w Radworskej Slaviji.

Předsydstwo Serbskeho Sokola je so na swojim zeńdženju 13. nowembra w Njebjelčićach na to dojednało, turněr z najwjac 24 mustwami z nimale samsnym modusom kaž lětsa přewjesć. Wupisanje wozjewimy

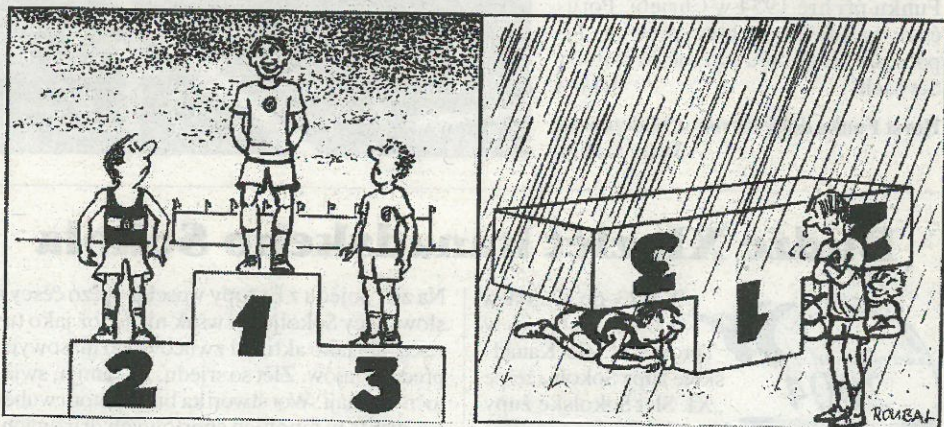
w Serbskich Nowinach póndźelu, 22. decembra.

Přizjewjenja su jenož w pisomnej formje płaćiwe. Smy rozsudžili, zo maja so přizjewjenja hač do

pjatk, 30. januara 2004,

na adresu Serbski Sokol, Póstowe naměsto 2 / Serbski dom, 02625 Budyšin posłać.
Předsydstwo Serbskeho Sokola

Smjeć 😊 so směš...

Z lětušeho oktoberskeho čisła českeho sokolskeho časopisa SOKOL smy wuwzali žortnej rysowanke Bohumira Roubala.

Ze sokołskeje protyčki 2004

- 22.1.2004**
Jurij Wićaz-Praski
30. posmjertniny
- 28.2.2004**
22. sokołski volleybalowy turněr wo pokal Domowiny w Radworju
- 16.3.2004**
80. rěčnica založenja sokołskeje jednoty Njebjelčicy
- 23.3.2004**
80. rěčnica založenja sokołskeje jednoty Wotrow
- 26.3.2004**
Józef Šwon
65. narodniny
- 29.3.2004**
Jan Bryl 125. posmjertne narodniny
- 11.5.2004**
80. rěčnica založenja sokołskeje jednoty Delni Wujězd
- 10.7.2004**
Jurij Nuk 70. narodniny
- 16.8.2004**
Pawoł Krječmar
25. posmjertniny
- 24.8.2004**
Pětr Šolta 70. narodniny
- 8.10.2004**
80. rěčnica založenja sokołskeje jednoty Chróšćicy
- 10.10.2004**
Ludwig Zahrodnik
65. narodniny
- 23.11.2004**
Jan Čornak
90. narodniny
- 7.12.2004**
Jan Warnar
70. posmjertne narodniny
- 30.12.2004**
Benó Pěčka
70. narodniny

SOKOŁSKE LISTY

Džesać lět wozrodźeny Serbski Sokol
– džesać lět nowe Sokołske Listy

Na Hornjoserbskim džětowym zjězdze srjedź nazymnika 1990 w Radworju bě jedna z jednaće skupin z mjenom „Serbski sport“. Wo wuslědku wuradźowanjow w tutym gremiju pisaše Nowa doba 22. nowembra 1990 pod nadpisom „Doporučenje: Serbski Sokol znova založić“. W nastawku čitamy: „Wšitcy zwuraznichu, zo bě, je a budže tež w přichodze sport dale wazny wobstatk narodneho dźěła. Stare hesło Sokola „Kručny so!“ džě woznamjenja, so skrućeć w čele a duchu, w narodnym wědomju. Chcemy, zo by postrow Sportej a narodej – zdar! Hišće sylnišo slyšeć byl a skutkował. Hladajo na zaslužby ... Sokola za sportowe a narodne žiwjenje doporučamy, serbski čelőzwočuwanski a sportowy zwjazk Serbski Sokol znova založić, jón wozrodzić ... Chcemy, zo njeby so jenož na tradicije ze sokołskeho časa nawjazalo, ale wosebje tež z časa zjězdow Serbow, župnych zlétow a festivalow serbskeje kultury, hdyž běchu sportowe zarjadowanja kruty wobstatk programa.“

W mjenje přitowanskeho wuběrka přeprozy Pětr Šolta – mjez druhim w Serbskich Nowinach 23. hodownika 1993 – na „Serbski sportowy džě“ do Sportowego domu w Hórkach na wutoru, 28. hodownika, z

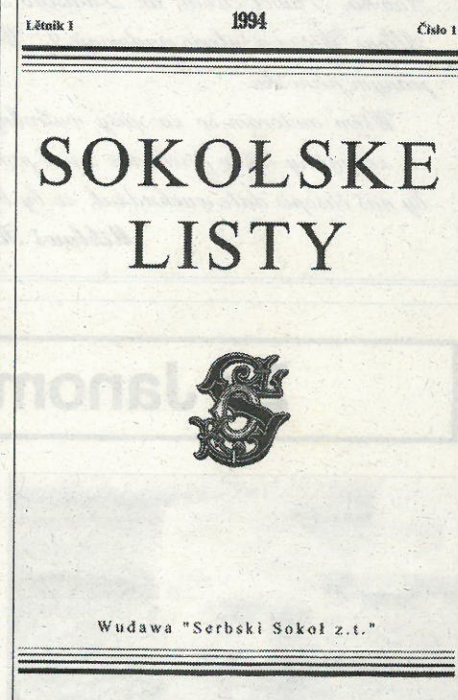
hłownym dypkom dnjoweho porjada „Diskusija wo znowazaloženju Serbskeho Sokola (předpožiji so na čisłowy wobstatk wustawkow towarstwa) a wo móžnosćach wobdźelenja na XII. wšosokołskim zléče 1.-6. julija 1994 w Praze“. Wo Hórkanskim zeńdženju wozjewichu Serbske Nowiny 29. decembra 1993 wobšěrnu rozprawu z titlom „Nětko – 60 lět po rozpušćenju – bu wčera nawječor na zahorjacej zhromadźiznje w Hórkach zwjazk „Serbski Sokol“ znova založeny.“ Po wobšěrnej diskusiji wo načisku wustawkow přihłosowashe – kaž rozprawjer BR

Znowazaložiteljo
Serbskeho Sokola

• Wórša Dahmsowa • Jurij Frencl • Pawoł Hejduška • Kito Hendrich • Měrćin Janak • Rudi Koch • Achim Kowar • Mikławš Krawc • Korla-Hinc Libš • Jan Macka • Michaela Mošowa • Achim Nawka • Jurij Nuk • Pětr Šolta-Budyski • Pětr Šolta-Hórcanski • Měrćin Štrawba • Alfons Wićaz • Jan Warnar

Mjez wobdźělnikami založenskeje zhromadźizny 28. decembra 1993 w Hórkach běchu Jan Warnar, dr. Achim Nawka a Pawoł Hejduška (wotlěwa).

1994 a 1994 wuchadźachu Sokołske Listy w hektografowanej formje – tu přenje čisło 1. lětnika.

pisaše – „20 Serbow ze zběhnjenjom ruki za znowazaloženje zwjazka „Serbski Sokol z. t.“ jako dalšeho serbskeho towarstwa“. Do předsydstwa buchu woleni: Michaela Mošowa za starostku, Achim Kowar za městostarostu, Pětr Šolta za jednaćela, Pawoł Hejduška za pokładnika a Mikławš Krawc za rěčnika a redaktora Sokolskich Listow. Jednotnosne wuzwolichu Jurja Frencla za čestneho starostu Sokola.

K zahajenju 12. volleybalowego turněra wo pokal Domowiny 26. februara wuńdže potom přenje čisło Sokolskich Listow, wokolnika noweho towarstwa. Přeni eksemplar přepoda redaktor čestnemu starostce Jurjej Frencljej. W hektografowanej formje zhotowi so 1994 sydom čislow a lěto pozdžišo džewjeć čislow. Wot lěta 1996 wuchadźeja Sokołske Listy šěšć króć lětnje jako přiłoha Serbskich Nowin.

Nohcemy na tutym městnje rysować džěławosć Serbskeho Sokola ani hódnoćić skutkowanje towarstwa, tež nic zhladować na wudawanje wokolnika. To přewostajamy wěcywustojnym ludžom. Bjez nadutósće wšak směny rjec, zo bě skutkowanje Sokola wuspěšne a zo je Sokołske Listy přewodžeja.

Mikławš Krawc

Děak redaktora

W běhu dšesat lět wozjewichu so w Sokolskich Listach přinoški 26 awtorow. Nimo zamolwiteho redaktora wobohatčichu sledowacy člonoj a přetěljo Sokola wobsah našeho časopisa (podate po ličljo přinoškow):

Pětr Šolta 11, Ludwig Zahrodnik 9, Pawol Hejduška a Jurij Nuk 7, Jozef Šwon 5, Jurij Frencl a Achim Howar 3, Jan Hjejhor, Jan Macha a njeboh Jan Wornar 2, dr. Pětr Brěxan, Gerat Hendrich, Hagen Franke, Hilda Krafčikowa, Trudla Krawcowa, dr. Timo Měškank, Michaela Mošowa, dr. Kinc Nagel, Ludmila Nauka, Pawol Rota, dr. Ladislav Smejkal, Káta Tělichowa, Alfons Wičax a šulerjo rjadownje 9° Worchlečanskeje šule stajnje po jednym přinošku.

Wšěm awtoram so za spisy wutrobnje děakujemy! Nadějamy so, zo směmy tež w přichodže z jich pomocu ličič. Chcemy děč, zo by naš časopis dale wuchadzał, zo by byl po wobsahu bohaty.

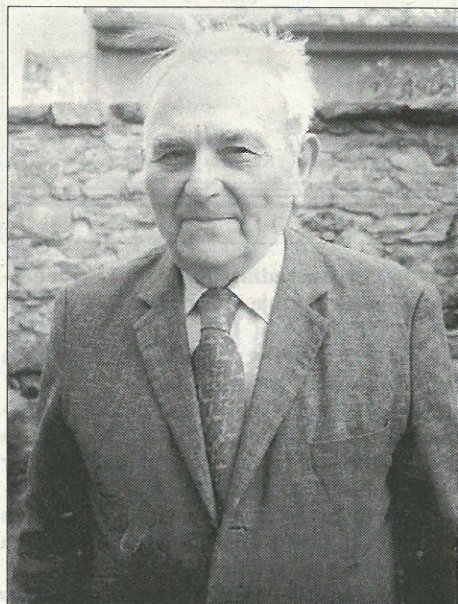
Mikławš Krawc, zamolwity redaktor

Čestny starosta Jurij Frencl přijimuje přenje čisto Sokolskich Listow z rukow redaktora Mikławša Krawca.

Fota: archiv Sokola

Za Janom Kmjećom

W žohnowanej starobje 93 lět zemrě 20. nowembra w Chróscicach horliwy Sokol Jan Kmječ. 19. apryla 1910 je so tam narodzil a tež cyte swoje žiwjenje – hač na wójnski čas – bydlił. Wuchodźiwši šulu čehnješe k buram na stužbu, najprjedy do Čornec, dale do Kopsina. Jako sportowje zajimowany młodženc zastupi Jan Kmječ 1927 do Jednoty Sokol Chróscicy. Přewza tam funkciju chorhojnika. Pozdžišo wuchowa chorhoj Chróscanskeje jednoty před nacistami. Hesto na chorhoji z jeho pjera „Serbow chcu škitać – dóřž džen budže switać“ bě móhtrjec žiwjenske moto zemrěteho.

Prawidłownje kóždu wutoru su Sokoljo na Wjenkec žurli zwučowali. Nimo gymnastiskich a t. mj. prostych zwučowanjow běchu to předewšěm zwučowanja na narjadach – na bradłach, překušu a konju. Při tym dyrbbeše so překuš kóždy raz natwarić, spinać atd. a po zwučowanju zaso wottwarić a zrumować.

Kónc dwacetych lět je so na serbskich wjeskach přeco bóle kopańca přesadzowała. Tež Chróscenjo su hrać započeli. Dokelž njemějachu žane sportnišćo, bě to spočatnje jenož na posyčenych łukach možno.

W bliskosci přěčneho puca wot Bartec bróžnje k Hórcanskemu pucej bě tehdy pěškowa jama. Tam su młodostni započinali sportnišćo twarić. Tola bórže zwěsčichu, zo so próca njewudani. Su so prócowali wo farsku ležownosć blisko 1904 dotwarjeneje „noweje“ šule. Hač do lěta 1933 njemějachu žadyn wuspěch.

Hakle po wotchadže Jakuba Šewčika a přichadže Jana Wjeńki jako fararja poradži so młodostnym z pomocu wučerjow a křesćanskeje organizacije „Deutsche Jugendkraft“ (DJK) ležownosć za sportnišćo dóstać. Na swjedženju Božeho spēca 1935 bě swjatočne poswjećenje noweho sportnišća, po tym koparska hra mjez Chróscicami a Radworjom. Tuta by so nimale nimokuliła. Na předwječoru běchu Radworčenjo hru wotprajili. Tuž podaštaj so Jakub Šram a Jan

Kmječ štwórtk rano z motorskim do Radworja a přeswědčistaj Radworčanow wo tym, zo dyrbja popołdnu do Chróscic hrać přijěć.

Dnja 15. februara 1939 zwotachu Jana Kmjeća na wukubłanje rezerwistow do Kinsporka. Z planowaneho krótkeho zwučowanja bu dołhe wojakowanje. Hač do awgusta 1939 bě w Liberecu stacionowany. Po tym dožiwi jako šofer staba 4. infanterijoweje diwizije nadpad na Pólsku, 1940 začah do Francoskeje a pozdžišo wójnu na Balkanje. Hdyž bě w Francoskej stacionowany, je so Jan Kmječ raz z wosobowym awtom w non-stop jězbje z Parisa do Chróscic podał. Za jězbu je něhdže 23 hodžin trjebał. Při tym stej jemu bjezdweľa aktiwne sportowanje a młodosć pomhałoj.

Před potsta lětami je so woženil. Z mandželstwa je pječ džeći wušto.

Jan Kmječ je so za sport a swój lud hač do wysokeje staroby horil. Nětko je so jeho žiwjenski puć skónčil. Njeh je jemu ródna serbska zemja lochka.

L. Zahrodnik, Foto: priw.

Pawol Hejduška wuznamjenjeny

Mjez pječomi wosobinami, kotřiž přijachu 11. winowca na swjatočnym zarjadowanju w Budyskim Serbskim domje Myto Domowiny 2003, bě tež Pawol Hejduška. Jemu spočiči so wuznamjenjenje za swoje dołholéne skutkowanje w předsydstwje župy „Jan Arnošt Smoler“ resp. Domowinskeje skupiny Budyšin 3 kaž tež za swoje zasadžowanje za sportowe žiwjenje w Serbach. We wopodstatnjenju steješe wo aktiwitach Pawola na polu sporta tole: „Nimo swojeho Domowinskeho džeća je Pawol Hejduška sportowc z čěłom a dušu. Je přeco hišće aktiwny volleyballist a hlowny organizator mustwa. Při tym džeše a dže jemu stajnje wo serbski dorost. Wón je synlje wobdžełeny na organizowanju volleyballowych turněrow serbskich mustwow. Po přewróće je so wón při wožiwjenju sokolskeho hibanja angažował a ma wažny podžěl při natwarje sokolskeho zjednoćenstwa a džeła wot lěta 1993 w jeho předsydstwje. Swoju zwólniwosć k sobudžeću je wón tež loni při organizowanju swjedženskeho čaha k 1000lětnje rónicy Budyšina dopokazał, z tym zo je ze sokolskej skupinu wobrazy wobohatil a z tym serbskemu razej swjedženskeho čaha wuznamnje přinošował.“

14. hodownika dokonči Pawol Hejduška

swoje 70. žiwjenske lěto. Člonoj Serbskeho Sokola gratulujaj jemu k počesćenju z Mytom Domowiny a wězo tež wutrobnje k narodnam, přejo jemu dale krutu strowotu a derje-

měće a děakujaj so jemu za wšu prócu w rjadach Sokola. Přecela sporta Pawola Hejdušku strowimy z mócnym „Sportej a narodej – zdar!“
Za serbskich Sokolow Mikławš Krawc

W Serbskej protyce 2004 ...

... móžeće čitać nastawk „Start bě 1954 w Chrjebi“. Rěč je wo přenim sportowym a kulturnym swjedženju serbskich kubłanskich institucijow před polsta lětami. Zhoniće ze słowom a wobrazom, što so na zetkanju w tehdyšim Nisčanskim wokrjesu wobdžeři a što běchu dobyčerjo sportowych wuběžowanjow w lochkoatletice, kopańcy, volleyballu a blidotenisu. W poslednjeje mjenowanej sportowej družinje wopokaza so jako najlěpši Horst Funka, tehdy šuler dšesateho lětnika Serbskeje wyšeje šule Budyšin. Pódlanske foto pokazuje džensa w Delnjeje Hórcce bydlaeho Horsta Funku při hrě 1954 w Chrjebi. Poručamy nastawk w Serbskej protyce, doporučamy scyła tutu najznačišu knihu w Serbach. Mikra

Horst Funka doby turněr w blidotenisu.

Foto: archiv

Budže XI. zlět kanadskeho Sokola

Wot 23. do 27. junija 2004 wotměje so w Torontu XI. Zlět Kanadskeje župy Sokola (čěse „XI. Slet Sokolské župy Kanadské“). Na swjedženju njewobdžeři so jenož Sokoljo kraja, ale tež hosćo z USA a Europy. Z USA su so hižo přizjewili zjednoćenstwa „Americká obec sokolská – AOS“, „Dělnický americký Sokol – DAS“ abo „Slovenská tělečvicná jednota Sokol v USA“.

Na zlět pojedju z Europy wosebje wězo čěscy a słowakscy Sokoljo, to wšak nic jenož jako turisća, ale jako aktiwni zwučowarjo masowych předstajenjow. Zlět so srjedu, 23. junija, swjatočne zahaji. Wot štwórtka budu potom wuběžowanja w mnohich sportowych družinach, na přikład w lochkoatletice, plůwanju, čěto-zwučowanju na narjadach abo w modernej gymnastice. Njedželu, 27. junija, budu jako wjeršk masowe proste zwučowanja. Wězo njebudu na zléce mnohe kulturne zarjadowanje falowac.

Mikra

Tři lěta přepozdže ...

Ze wšelakich medijow móžachmy w oktobru čitać abo slyšeć, zo woswječi Serbski Sokol w tutym měsacu swoju 80. rónicu založenja. Chwalbne słowa k pozdatnemu jubilejnej wozjewi na přikład němskorěčna přiłoha Serbskich Nowin w oktoberskim wudaću na stronje 3 pod nadpismom „Gehört zu Sachsen“. Tam su podate wurězki wozjewjenja dr. Andréa Hahna a Heika Kozela w mjenje frakcije PDS Sakskeho krajneho sejma k rónicy. Ale wšo je tři lěta přepozdže! Swoju 80. rónicu založenja swječeše Serbski Sokol mjenujcy hižo w léce 2000, dokelž bu 9. nazymnika 1920 w Budyšinje přenja sokolska jednota založenja. Dokładne daty ze stawiznow serbskeho sportoweho towarstwa móžemy na přikład w interneće pod hesłom www.sokol.sorben.com zhonić. Zo je Sokol w interneće, to běchu Serbske Nowiny 17. septembra na přenjeje stronje z napismom w čerwjonych pismikach informowali: „Serbski Sokol nětko w interneće.“ Tam pokuknyć potajkim njeby škodžato ...

Njedziwajaj korigowacych słowow wjeselimo so nad hódnoćacymi wuprajenjimi dr. Andréa Hahna a Heika Kozela, wosebje tutymi: „Modži ludžo ze wsow serbskeho kraja zhromadžichu so, zo bychu ze sportom a kulturu zwuraznjenemu zaměrej sportoweho zjednoćenstwa služili, serbske džeći, serbskich młodostnych a dorosćenych za sport dobywac a z tym ke skrućenju zhromadnosće mjez Serbami přinošowac.“

M. Krawc